

והאם אלם רעם ט איביע בליבם, ואלל מאן דען ארטהאדאקסען הונדערטען! מיט דיעזעס רעמטע (שרים) האט עס איין אייגענשאפטליכעס פערזענלע- ניס. דער האטטער זאגט, ער וויל דא איהן נור דען ארטהאדאקסען נעכטן. ווייל ל איהן אבער נייכט נעכטן; דא פארטשריטטס-פארטרא ווארט, מאן ואלל ניכט אינמאל דיע זען רעסט דען ארטהאדאקסען נעכטן, וואו ארטהאדאקסען פאר- טרא שרייבט, זא ווילל היער קיין שרים עסטען, דאס הייסט, זא ברויכט דיעס איבערבלויבעל ניכט, זא בעטערעך ניכט אים בעטערעך, אונד וואללט דא ארטהאדאקסען וועלכע מאן הייסטשטעטע- עסטען. — וואו וויר נעמלך און נ' 43 בעריכטעטען ווילל דער מיטטער פאן דען 100000 גילדען וועלכע דער שולפאנץ הערלך אבוודרפט, זיערסט דא אינמאנען דעם ארבעטמאנס-נימארס, דער אהר- האעלישטישען לעהרער-רעפארמאדען, אונד דאן דער ארטהאדאקסען טויבשטעטען- אונד בלינדע- אינשטרוטען-רעקען- אונד נור דאס, וואס האט נאך דיעזען אינמאנען איביע בליבען ווירד, ווילל ער איינציג אונד אלליין דען פאלעס-טילען דער ארמען ארטהאדאקסען נעמט דען נעכטן אבער נור אנטער דער בעדינגונג, דאס ריען זען שולען און אים זינגען דעם זעלבעס געזעצטע בעדינגונג זעם גוט זיין זאל לען אללע וואהר- דעם מיליטער נאר אים הייערע לעבטע פארט- טוישטער און זא פערדער דערמאנט האבען, ער זאגט איהם: וואס שארעט דיר אינמאל און נ- טעס ווארט, פערטראפט אינמאל דען לויטען דען מיטן זאגען, דא וויללסט נור דא ארמען ארטהא- דאקסען טילען אונטערשטעטען, ווען זא שטימע- נע נאך דעם 1868-יער שולגעזעצטע אייגענרובטע זיין הערען; דא שרעט דא ארטהאדאקסען-ני- מינדען קיינע טעטע וועלען אונד דיר לויבען דען נאכטען שילפאנצן טענען, בעפאר זא שטימע- נע דא שילגעזעצטע איינמאלען זא וויכטע- דאן פיר ניכט-טוטען טילען קיין געלד הערענעכט- ברייגען! — דא ארטהאדאקסען פארטרא האט זיין דיעזען נאכטען פארמאגט גלייך גוט פערטראגטען אונד זא רופט און איהרעם פארטרא-בלאטען: וואס ווייזען דיעזען רעסט צוריק, וויל וויר ניכט און איינע דיעזען אונד פערטראכטען פארטרא אים דאס בעטטלען וואללען, וואס נאך דא הערען און דער שטעסל צוריקלאנגען וויר פערטראנגען וואס אינדער רעכט אונד ניכט דען רעס טו! וואס זאלטער אונס מיט דען פאם רובכעוועטען טייטע דעם שול-פאנצערס העראפפאלערעטען בראזאטען בעניגען, וועהרענד אונדערען לויטען פאם מיניסטער- היעללעך האנד איהן זילבערניען טעללען דא קאסט-

פראנקע נעמאכט וואסיר איהם דא שטארט-בע- הארדע הונד איינע דעפוטאציען איהרען דאן איינערקייטע.

*) (גוט זעאנטווארטעט) זיין וויליאמסאט (שפירד): איליאמסאט אין אמע- ריקא האבען דא ניכט-ידישען פרויען איינען-מע- סטיגטישע-פערזאן בעזעלדען, דאס הייסט, זא וואללען זא אונד איהרע מעננע, דאז צווייטען אים מעסט צו זיין אים נענטסט דער געטרענעך זע- הען מיט פארענען הערעס אונד האלטען נעכטע דאמט זאגט דא פערטראנגען-ניכט איהרע-מע- נער מענטשן ואלל, דיעזע ניכט-ידישען פרויען און- בען זיין און דען ארטיגען ראכטענער פרויען פאר- דעמאלט איינע ברויערליכע אייפארדערונג צו- געשקט דאס ער יודישע פרויען איינערקייט וועלכע דיעזעס מעסטרייטס-פערזאנען בייטרעטען זאללען אונד בענעפאלט אים נעכטע טהיילעך- מען טאנען, דארויף אנטווארטעט דער ראכט- נער פאנצערעס: זעם אונט אנטמאלד, אים דען זאלכע נאכטען פארענען, דער וועט ברויכט קיינע מעסיג- קייטס-פערזאן, ער טרינקט אונד אונט קיין וויסער, ער שפיעט אונד אונט קיין שפעלעך, ער לעבט נישט- אונד אונט קיין פערטעט, דער וועט אונט קיין גוט- לעך, ער נענטסט ניכט פערטעטען אונד אים פער- באדינען, טרינקט ער וויין אונד עטוואס אונד- ערס, אונד אונט פערטעטען און ארטיגען זא פערטעטען ער זיך נישט פאר ווערען פרויע, ער אונט אונט טרינקט מיט דער פארטרא צוזאמען ביא איינעם טייטע דאן טיינע דאמען מערקט איהן דאס! גערא- דע דאס פערטעטען אונד פערטאנען היינט, ווערענע דער העלדישע אונד אפגעטיילעט געיס מעסט אים, וועט לויטען, וועלכע און גלא וויין אונד ביער אים טייטע איהרער עלטערן טייטען- זיך קיינע זינגען אונד ברויכען קיינע מעסיגטיש- פערזאן, אונד דאן אונט דען ווען דעם נעכטע הייליג אונד זא בעניטען עס ניכט צו שטראסען- נעכטען נעמען שטאנס אונד וויין!

*) (אין מערקווירדיגער זאהן) וואו דעם המניח, אים געווארן (אין אמעריקא בער- רייכטעס ווירד, ווארדען דארט און יונגער אוראדע- ליט פאר געריכטשעללע אונטער דער אנאלד- נע, וויינען פאטער געטלאנגען צו האבען, דער וועט מאן זאגט: זא עס אונט וואהר און האבע מי- נען פאטער געטלאנגען אבער דיעזעס וואו קיין פער- ברעךען, דא ערען: געכאטש פערטעלען מיר, פא- טער אונד מיטטער צו עהרען, דאס אונט וואהר! אבער וואהר אונט עס איהן, דאס און גענועלעך- צעהן געכאטשן בעפאהלען ווירד, דען זאמסטאן צו

*) (איינע שפערדע פאן דאס-ה- שילד) אין פארטרא פאטען גענועלעך: בא- דאן דאס שילד וואו איינעס טאנעט ביא איינעם וויינער בעקאנטען, וועלכער איינע גאטאטיגע וועכעל-טוישט דאס, דאביא אבער ווערד דאן אונד גייעט אונט, און קאם זיך צור טהיער און אר- מער ראכטען אים עטוואס געלד צו בוטען דער הויכע וועכטער נאחט צוויי גראטען אונד וואל- טע זא און און פאטער איינמאלען אונד זא דעם ראכטענער נעכטען, ער פאנד אבער געראדע קיין שטיקען שטעלעכעס פאטער דאנער, דא נאחט ראכט- שילד איינע באקאנטע פאן 500 פראנקע הערעס אונד זאגט: און דיעזעס פאטער מאכ' דיעזע צוויי גראטען און אונד נישט דא דעם ארמען ראכטענער.

*) (וואו דאס הערע טוינגייט) דער פאכטער און קאפאטוואר, הערד אנטאן פרייטאטער- לעך האט צו געטען דער דארטען קליין-קענעך- בעוואהר-אנטמאל איינע שטיפטען פאן 15000

דא וואו יעקב ליב ווערענע וועט נאכטען לעבענס געדאכט האט, מיט וויינע קריש טייטע ער זא איהן דאס ניכט-פעטערע ווארדען דאס אייגענע קינד — אונד ניכט פערטעטע, וואס דעם הערען גלייכטלעך אונט, מיט געלד קאן מאן קיינע קינדער- ליעבע עקוועלען, אונד ווען איינע און פערטעטע וואס פיר געלד קריש נאכאנט, דא פאלט זיין הערען מיט דאס, וואס ער זאגט.

ג. י. כ. ס. פ. ר. ע. מ. ד. ע. ל. וואו דאס לעצטע ווארט טייטעס ווייכעס! זיין! דאס קאן מיר ניכט בעשטימטען מינער פאכטער איהר פערנענע צו פערציהען, געראדע און קינד וואללע עס וויסטען, וואו וועט עס דען עלטערן פארט ווען ער זיך פאן איהרען ענטפערעטעם — אונד דאך האט מיר אייגענע קינד מיר איהן אפגעטען אונטערן און קאן איהר דאס ניכטעטער פערציהען!

זא שראך יעקב ליב פיר זיך זיין אונד געראדע וויס דעם פאךע רחלס וואו עס דאס ער פאלטען, וואו דער האט נע- גען דאס ענטפערעטע אונד פערלאנגען קינד טעלדך אונד שטינדלדך אין איהם געוואכטען וואו. ער האסט זיך פאן דער וועלט נאנען אונטערשטעטען ער פערמאכטעטעט זיין נעשעלש אונד האסט ער ענדלדך נאנען אונטערשטעטען, ער ניגט נור דאן אויס דעם היינט אונד אים טייטען איהרע נאך דעם פאךע ווי- נער פרויא פריה מארינעס אונד אבערס איהר אים בעשטימט קריש נאכצוואנען, זא וואללעט זא ניכטס פ. ר. ע. מ. ד. ע. ל. אונד זיך.

נאכטען זיין איהן דאס טרויער-ואהר אריבער וואו, האסט ער זיך געצוילן און וועט וואהרען צוויקענען, זא דאס ער גרונדעט איהן דער נאכטע צו וועהן וואו, אונד וועט יעמאר צו איהם און בענד קאם דען פערטעטע ער גלייך אב

פאליטישע דער קריש. (7-טע פארטעטע צונג.) זא, דאס האטט זא פערדארבען (זאנעט רחל נאך קורצער ערהאלטן) אונדעס דא זא צו פאלטלדך אונד אונטער-טרי- וואו איהן נור און שוואכעס ווייט, מיר האט עס ניכט געמאלטען וואללעך, דאס אונד בליטעלע איינע מאנען בעקאנטען וואל- אבער דען מאן לאכט... אונד זא האבע איהן געשווינען אונד מאכעס פערשווינען, וואס איהן העכטע ניכט וועהן ווא- ללען! מיר הערען אונד איהן דאראן געבראכען... וואס וויללעש דא אבער דעם פאך קיינע? נאך אינמאל מיר מאנען, פער- ציהע איהר!

...איהן קאנן ניכט! רחל, איהן קאנן ניכט זי!

ביא דיעזען ווארטען צייגען זיך דא זיינע דעם טע- בענס איהן רחלס גענויכט, זא פילע קאנפס זא נאך שטאטעלען טרין מאנען זאנע מיט זי יעשע, וואס זא זאנען איהם — — דויערש ניכט לאנגע מעהר — — דא בלייבע דא ביא מיר — — איהן ווילל ניכט אונטער פ. ר. ע. מ. ד. ע. ל. שטענען!

יעקב ליב שויערע איהן, ער זאנעט דאס, טייטע ישראלי- אונד אלס דא פאכטען ווייכער איהן דיעזעס געשרייה הערעני- קאטען וואו רחל שאן פארט.

דאס לעצטע ווארט וויינער פרויא: איהן ווילל ניכט אונ- טער פ. ר. ע. מ. ד. ע. ל. קאנפס דעם מאנען ניע אים דעם געדעכטעטע קאטען, ניכטס פערטעטע! דאס וואו עס

פאליטישע דער קריש. (7-טע פארטעטע צונג.) זא, דאס האטט זא פערדארבען (זאנעט רחל נאך קורצער ערהאלטן) אונדעס דא זא צו פאלטלדך אונד אונטער-טרי- וואו איהן נור און שוואכעס ווייט, מיר האט עס ניכט געמאלטען וואללעך, דאס אונד בליטעלע איינע מאנען בעקאנטען וואל- אבער דען מאן לאכט... אונד זא האבע איהן געשווינען אונד מאכעס פערשווינען, וואס איהן העכטע ניכט וועהן ווא- ללען! מיר הערען אונד איהן דאראן געבראכען... וואס וויללעש דא אבער דעם פאך קיינע? נאך אינמאל מיר מאנען, פער- ציהע איהר!

...איהן קאנן ניכט! רחל, איהן קאנן ניכט זי!

ביא דיעזען ווארטען צייגען זיך דא זיינע דעם טע- בענס איהן רחלס גענויכט, זא פילע קאנפס זא נאך שטאטעלען טרין מאנען זאנע מיט זי יעשע, וואס זא זאנען איהם — — דויערש ניכט לאנגע מעהר — — דא בלייבע דא ביא מיר — — איהן ווילל ניכט אונטער פ. ר. ע. מ. ד. ע. ל. שטענען!

יעקב ליב שויערע איהן, ער זאנעט דאס, טייטע ישראלי- אונד אלס דא פאכטען ווייכער איהן דיעזעס געשרייה הערעני- קאטען וואו רחל שאן פארט.

דאס לעצטע ווארט וויינער פרויא: איהן ווילל ניכט אונ- טער פ. ר. ע. מ. ד. ע. ל. קאנפס דעם מאנען ניע אים דעם געדעכטעטע קאטען, ניכטס פערטעטע! דאס וואו עס